

Text: ANDREU SOTORRA / Foto: FRANCESC MELCION

Joan Font, a qui ara ja no li fa res deixar-se anomenar director de Comediants, recorda, en alguns aspectes, una altra personalitat de l'art Mediterrani, Joan Miró. El comediant per excel·lència té aquell entusiasme de nen petit que també traginava el pintor fincat a les Illes. L'un i l'altre, enamorats dels detalls vivents més petits de la seva terra, del seu mar i de la seva gent. L'un i l'altre, amb la capacitat de saber-los transformar en creació artística i, a través de la seva expressió, fer-hi sentir involucrats qui els contempla. Joan Font està acostumat a treballar com un artesà industrial, diu. El fet és que, si realment hi ha un poble que de les pedres en faci pans, el símbol més actiu d'aquesta metàfora és l'ànima del grup de Canet de Mar que ja s'ha transformat, en vint anys, en una realitat imprescindible de la cultura universal d'aquest segle.

Joan Font

Ara fa vint anys, Joan Font i els qui pensaven com ell van ocupar el carrer per transformar-lo en un espai lúdic i de creació. Primer va ser *Non plus plus*, una mena de joguina que ja va fer endevinar què vindria darrere *Catacroc*, *moros i cristians*, *Plou i fa sol*, una de les primeres experiències de carrer, *Cerimònia inaugural*, *Revetlla o ball per a tothom*, fins arribar a *Sol solet*, un culte a l'astre, *Dimonis*, estrenat a Venècia durant el Carnaval del 1981, *Apoteòsic sarau*, *Alè*, una mena de misteri medieval, i *La nit*, l'espectacle que fins ara s'ha representat en més ocasions. Comediants ha treballat, a més, en cinema, televisió i ha organitzat les festes de carrer més cèlebres dels últims quinze anys, a part de recórrer tot el món amb els seus muntatges. L'estrena de *Mediterrània*, un vell projecte de la companyia, és —diu Joan Font— com un resum de tot el que abans ja s'havia anat fent. Però, enmig de les creacions artístiques, Comediants són també aquells joves amants de la barrila que van ocupar Canet de Mar, que van convèncer la propietària de Villa Soledad amb arguments urbanístics i apassionats, i que el 1987 van "pondre un ou al mig del jardí". Una cúpula d'origens italians, que acabada de reconstruir després de l'incendi de l'any passat, vol ser aquell vell somni d'aconseguir la ciutat del teatre. "Ara —diu Joan Font— a Comediants i al centre de creació La Vinya ja no els para ni Déu."

—*El centre de creació La Vinya, de Canet de Mar, s'ha convertit en el projecte més ambiciós de Comediants?*

—Es pot dir que sí. L'incendi de la Cúpula el 27 de juliol de l'any passat hi va posar un parèntesi, però no vol dir que no s'hi hagi estat treballant. Sí, és la gran ambició, el gran somni de Comediants. És un projecte de fàbula, que quan farem novament públic d'aquí a pocs dies, es podrà comprovar directament. A vegades penso que és gairebé increïble el que hem estat capaços de fer després d'aquell dia, amb grups, assajos, trobades internacionals. Ha estat el retoc final.

—*Què ha canviat amb la reconstrucció de la Cúpula i del centre?*

—Pel que fa a la Cúpula, s'ha equipat molt millor de l'interior, ha guanyat en insonorització. El que hem fet de cap i de nou són uns tallers de debò, que et permeten una agilitat a l'hora de crear, de fer cursos, d'experimentar. Crec que el que tenim projectat per a La Vinya és una proposta única al món.

—*La ubicació fora de la gran ciutat ha ajudat a la línia del centre de creació?*

—De segur que sí. Des de La Vinya veus el mar, i el treball de creació obté tota una altra relació amb la natura. La Vinya és un espai de somni, un luxe. És la nostra proposta de futur, un lloc estable on passen quantitats de meravelles, igual com ha estat fins ara, no només per a Comediants, sinó per a productores cinematogràfiques que poden utilitzar el plató, fins a l'estricta treball teatral.

—*Amb la presència de grups internacionals que ja han passat per La Vinya, les noves instal·lacions preveuen fer a la vegada de punt d'estatge o residència temporal?*

—Ja hem vist molta gent que, quan passa per Catalunya, fa una visita a La Vinya. El mateix Maurizio Scaparro, per exemple, o Dario Fo, o Pina Bausch. Impressiona que anunciis uns tallers i que t'hi comparegui gent nòrdica, italiana, d'Estats Units, o del Japó, vinculats a l'espectacle. La veritat és que aquests contactes no només interessin als actors de Comediants sinó que interessin a tots els professionals del país. Quan vénen a La Vinya, vénen a Catalunya. I amb aquests contactes també donem a conèixer quin és el nostre potencial creatiu. Però malgrat això no hi preveiem fer estatge, per no treure-li el caràcter de centre de treball, i perquè per una altra banda, a Canet de Mar hi ha suficient oferta de residència i hotelera per poder alternar l'estada a La Vinya, situada ja al mig del poble, i l'estada a la població sense desplaçar-se a

CRISTINA CALDERER

Cúpula va ser una col·lecció de màscares que, pel que sembla, no només tenia un valor sentimental sinó que s'havia convertit en una de les més importants d'aquesta mena. El centre, quan ara es reinaguri, acollirà alguna exposició o es reservarà algun espai per a un futur museu de creació de vestuari i escenografia?

—Sí, hi havia màscares de plàstic, de roba, de paper, algunes fantàstiques i d'altres de molt treballades, de diversos carnavales. Diuen que era una de les més importants, almenys pel que fa a col·leccions particulars, no com a propietat de cap institució. La idea de muntar una exposició del material dels nostres muntatges la tenim. Com a multicentre, s'ha pensat a muntar exposicions provisionals que poguessin ser visitades per tothom per entendre què hi ha darrere del nostre món de creació a l'escenari, i que a més complís una funció cultural dins de Canet de Mar, com un punt de visita obligada amb la promoció que això comporta i el suport dels organismes

públics que l'haurien de promoure. Però quan dic això, vull dir una exposició de muntar i desmuntar, de canviar, amb vitalitat, amb vida, no un museu ple de pols i estàtic. Jo sóc dels que penso que no ens hem d'adormir en el passat ni en les coses immòbils.

—*La Vinya aspira, doncs, a ser un multiespai obert i públic?*

—És això. Tenim, per exemple, un projecte que no es podrà materialitzar fins a finals del 92 perquè ara estem dedicats totalment als compromisos de gires i muntatges, gràcies al qual es puguin organitzar visites escolars amb una guia didàctica adequada i per ensenyar no només quin és el nostre procés sinó per fer adonar la gent que, a més dels teatres tradicionals, l'espectacle també pot ser a l'aire lliure.

—*I això no comporta més espai del que ara s'ha refet, i també un projecte gairebé urbanístic en relació a l'eixamplament de Canet de Mar?*

—Segur. La Vinya és una zona de ser-

veis per a Canet i s'escapa de la dimensió de poble, és molt més internacional. Per això s'ha d'entrar en contacte amb l'Ajuntament de Canet, perquè desitgem que col·labori en aquest sentit, amb el suport de pàrquings, que protegeixi l'entorn, no només per a nosaltres, sinó perquè Canet pugui tenir aquest centre important de cara a la resta del país. Per la nostra part estem negociant aquesta vida que volem oferir públicament amb l'intercanvi d'involucrar-hi totes les Administracions.

—*Les institucions han tingut ja una bona resposta després de l'incendi de la Cúpula?*

—La resposta ha estat bona, tant d'institucions com de molts altres sectors. Ens vam adonar, de fet, que la gent ens tenia en compte. Que el treball diari i a vegades solitari havia tingut amb els anys un ressò immens, que el país sentia Comediants com una cosa seva. Però allò que es va cremar no es pot comparar amb el que ara hem hagut de reinvertir i amb els ajuts que fins ara hem rebut. Hem volgut córrer el risc de fer una inversió digna i després presentar-la feta. Ens hem passat del pressupost, però espero que quan arribin els acords se'ns ajudi no perquè vam tenir un incendi sinó perquè pugui continuar funcionant i creant amb dimensió pública. Personalment, em nego a creure que les institucions no ho entenguin. Crec que La Vinya és una de les creacions d'aquest país més fora del normal i s'han de defensar aquestes propostes. Les institucions han respost bé, però insuficientment encara per l'envergadura que nosaltres volem donar al projecte global.

—*Entre les múltiples realitzacions de Comediants hi ha diverses publicacions singulars que recorden els seus espectacles, com ara el llibre-objecte Sol Solet, la capsa de La nit, el llibre per llegir a les fosques Somnis. I ara la nova sorpresa en relació a Mediterrània...*

—Tant aquestes publicacions com el disc *Sol Solet* o bé la pel·lícula *Karnabal* parlen una mica de com va viure Comediants aquells diversos cicles de creació. Teníem ganes de deixar una marca, perquè el teatre malgrat els enregistraments en vídeo actuals és un producte molt efímer. Del treball d'aprofundiment que s'ha fet amb el terra del Mediterrani tenim molt de material no utilitzat, podria dir que només fem servir un deu per cent a l'actual espectacle, i n'ha sorgit una idea que em sembla entusiasmant, una nova aparició de Comediants en el món editorial, una delícia com a programa de mà, atacant els cinc sentits. És una sorpresa a l'estil de *Somnis*, però més quotidiana que *La nit* o que *Sol Solet*.

—*Quina sensació es té quan s'arriba al moment de posar en escena una obra nova del gruix de Mediterrània?*

—Que el muntatge ja està fet, però que és un *puzzle* de tantes peces, com l'escenografia, el llum, el so, els efectes especials, els actors, la música, la indumentària, que els engranatges no van fluïds fins que trobes el mateix ritme de les històries. L'espectacle és jove i calen representacions per agafar-li la temperatura, el to, el sabor. Quan fas creacions pròpies, els has d'agafar el pols. És important, primer, fer possessió de cada nou espai, l'has d'haver suat i també gaudit una mica per poder-lo fer gaudir als altres, com si els de fora vinguessin a veure't a casa teva.

—*Suposo que seguint la línia de la companyia, quan ja s'ha estrenat Mediterrània, ja es deu estar pensant en una altra creació?*

—Les noves idees sorgeixen sempre mentre estàs preparant un muntatge. En el cas de *Mediterrània* ens hem fet un jurament de sang, com els indis, perquè ningú les digui en veu alta i ens concentréssim en aquest espectacle, tot i tenint en compte que és un tema obert. Ara bé, una cosa que ens ha tranquil·litzat és que automàticament es treballarà en el muntatge de la versió de *Mediterrània* al carrer. Ara representem la versió pensada per a teatres amb estructura tradicional i se'n farà una altra per a l'aire lliure, que s'estrenarà a Sevilla al maig del 92 a dins del recinte de l'Expo.

—*És complicat fer que un espectacle de Comediants es representi sense canvis a qualsevol espai?*